

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 242 sahifa,
2-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekistonning mintaqaviy va global geosiyosiy pozitsiyasi: milliy o'zlik va media reprezentatsiya tahlili	16
Salim Doniyorov	
Axborot kommunikatsiya texnologiyalari vositasida o'quvchilarning adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirish	21
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich, Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirishda elektron darsliklar va multimedia vositalaridan foydalanish.....	26
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich	
Ta'limdagi hurfikrlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	29
Yunusov Dilshod Raxmatovich	
Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	32
Aliqulova Habiba Bahranovna	
Ayollar boksida jismoniy tayyorgarlikning yosh qizlar salomatligiga ta'siri	36
Majidov Ruslan Rustam o'g'li, Komilova Ismigul O'ktamjon qizi	
Talaba-yoshlarda internet risklarning oldini olishning pedagogik modeli	41
Muradova Maftuna Komilovna, Mamadaliyeva Umida Isroiljonovna	
Диагностика креативности студентов педагогических вузов в процессе изучения специальных дисциплин.....	44
Уразова Марина Батыровна, Соибова Толифа Дилмуродовна	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetentlikni shakllantirishning metodik xususiyatlari.....	49
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Mariya Montessori ta'limida bolalarning mustaqilligini va ijodiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik-didaktik shart-sharoitlari.....	53
Asqarova Ma'mura Sadriddinovna	
O'spirinlik yoshida namoyon bo'ladigan agressiv xulqning psixologik xususiyati	59
Atajanova Xurjon Pirnazar qizi	
O'zbekiston jurnalistikasining rivojlanishida jadidlarning o'rni: jurnalistikada yangi trend	64
Murtozayeva Nigora Murtoza qizi	
Virtual ta'lim texnologiyasining ta'lim jarayonini takomillashtirishdagi ahamiyati.....	67
Muxsiyeva Aziza Shamsitdinovna	
Kelajakdagi o'qituvchilarning pedagogik kreativligini ta'limiy o'yinlar orqali rivojlantirish yo'llari	69
N. A. Musayeva	
Talabalarda lisoniy tafakkurni shakllantirishga psixolingvistik yondashuvning didaktik tamoyillari	76
Odiljonova Kamola Abduvosit qizi	
Strategies for Overcoming Difficulties in Using Authentic Materials in English Language Teaching	81
Qosimov Jaloliddin Abduvali o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari	84
Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	
Inspektor-psixologlarda ijtimoiy-psixologik kompetentlikning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati	87
Raxmanova Dilnoza Farmanovna	
Qo'ng'iro't tumani toponimlarining leksik-semantik va genetik xususiyatlari	90
Shamshaddinova Saodat Saparbayevna	
Variativ yondashuv asosida 5–9-sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishning didaktik modeli va metodik ta'minoti	93
Shamuratov Asqar Abdullayevich	

The Structural Composition and Developmental Stages of Critical Thinking Skills.....	98
<i>Shuxratjon Ismoiljonov Boymirza o'g'li</i>	
Yosh rahbar kadrlarni lavozimlarga tayinlashning psixologik xususiyatlari.....	106
<i>Sobitov Otabek</i>	
O'zbekistonda erta turmush qurish masalasi va uning psixologik tahlillari.....	111
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Adaptiv sportning inklyuziv ta'lim tizimida alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan o'quvchilarning jismoniy va funksional rivojlanishidagi ahamiyati.....	114
<i>Xasanova Sarvinov To'liqinjon qizi</i>	
Yosh futbolchilarda texnik mahoratni rivojlantirishda differentsiallashgan mashg'ulotlar modelini qo'llash samaradorligi	118
<i>Zayniddinov Tojiddin Baxriddinovich</i>	
Фразеологизмы как носители культуры: проблемы перевода и методы обучения	123
<i>Хамидова Гулноза Турсунбой кизи</i>	
Talabalarni kreativ yondashuv asosida tarbiyaviy–innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayonlari.....	127
<i>Adizova G. M.</i>	
Iqtidorli bolalarni psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash	131
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna</i>	
STEAM – ta'lim texnologiyasi asosida o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini rivojlantirish metodikasi	134
<i>So'fiboyeva Gulchehra Mamurjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalar va kompetentlikni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	138
<i>Fayzullayeva Xovoxon Xayrullo qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga muhtoj bolalar bilan ishlashda tarbiyachining roli.....	142
<i>Mansurova Lobar Luqmon qizi, Boqiyeva E'zoza Mashrab qizi</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalarni ta'lim-tarbiyalashning ilmiy-pedagogik asoslari.....	146
<i>Tojiboyeva Osiyoxon Alisher qizi</i>	
Xalqaro ta'lim tashkilotlari faoliyatining nazariy asoslari.....	150
<i>Abdusamadova Aziza Kamoliddin qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijtimoiy texnologiyalar asosida ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimi sifatida.....	153
<i>Shanazarov Otabek</i>	
Maktabgacha ta'limda STEAM yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari	158
<i>Radjapova Xuzra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Matematika ta'limida modellashtirishning psixologik va metodik asoslari: disum loyihasi tahlili.....	161
<i>Xaydarov Xurshid Ismatovich</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda gandbolchilarning tezkorligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	166
<i>Ismatullayeva Zuhra Rustam qizi</i>	
Osiyo xalq o'yinlari asosida jismoniy tarbiya jarayonini samarali tashkil etishning pedagogik shartlari	170
<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda klasterli ta'lim muhitining imkoniyatlari.....	173
<i>Abduraxmanov M. B.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tanqidiy fikrlash.....	178
<i>Chinaliyeva Ayjamal Baxitjanovna</i>	
Talabalarda raqamli ta'lim madaniyatini rivojlantirish.....	181
<i>Eshqurbonova Nafisa Bahodir qizi</i>	
Blended Educational Technologies in Higher Education: A Systematic Analysis of Foreign Research.....	183
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Voyaga yetmaganlarda deviant xulq shakllanishida ijtimoiy-psixologik omillarning roli.....	188
<i>Galdiyeva Mehribon Durdiyevna, Saydazimov Alisher Nurali o'g'li</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Boshlang'ich tayyorlov guruhida ulotqirish texnikasi elementlarini o'rgatish samaradorligi.....	191
Hayitmurodova Nasiba Abdusalimovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tarbiya fanini o'qitishning metodik tayyorgarligini takomillashtirish zaruriyati.....	197
Inoyatova Zulfiya Xamdamovna	
Talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etishning metodologik asoslari.....	199
Karimova Madinabonu Dilshodbek qizi	
Kompetentligini baholash mezonlari va indikatorlarini ishlab chiqish	203
Kayumov Oybek Achilovich	
Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini rivojlantirish.....	209
Miraxmedova Mubina Mirxalil qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish.....	211
Nisanbayeva Akmaral Kaldibayevna	
Maxsus ta'lim dasturlari orqali iqtidorli talabalarining ijodiy salohiyatini rivojlantirish	214
Rayimova Shahlo Sobirjon qizi	
STEAM ta'limida ijtimoiy intellektni rivojlantirish metodlari	217
Toshev Elbek Choriyevich	
Innovatsion texnologiyalar va ularning tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimidagi roli.....	223
Usmanov Botir Allaberdievich	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda volontyorlik faoliyatining ahamiyati.....	227
Xalilova Dilnoza Furkatovna	
Boshlang'ich sinflarda robototexnikaning ahamiyati va o'rni	230
Xodiyeva Dilrabo Pirimovna	
Working With Visual AIDS in Teaching English in Primary Education	233
Yunusova Nodira Akhmadjanovna	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	237
Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna	

INNOVATSION TEKNOLOGIYALAR VA ULARNING TASVIRIY SAN'AT O'QITUVCHILARINI TAYYORLASH TIZIMIDAGI ROLI

UDK: 37.013.3:7(575.2)

Usmanov Botir Allaberdievich

Guliston davlat universiteti,
"Amaliy san'at va dizayn" kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarning tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash jarayonidagi roli tahlil qilinadi. VR, AR, sun'iy intellekt (AI) va zamonaviy raqamli vositalar pedagogik jarayonni takomillashtirish, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va ta'lim sifatini oshirish imkoniyatlarini beradi. Shuningdek, interfaol metodlar va texnologiyalarning talaba-pedagog muloqotiga qo'shgan ilmiy va amaliy ahamiyati ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion texnologiyalar, tasviriy san'at, o'qituvchi tayyorlash, virtual haqiqat (VR), sun'iy intellekt (AI), raqamli vositalar, interfaol metodlar, pedagogik innovatsiyalar, ta'lim sifati.

Abstract: The article analyzes the role of innovative technologies in the training of visual arts teachers within the Uzbek education system. VR, AR, artificial intelligence (AI), and modern digital tools enhance pedagogical processes, foster students' creative potential, and improve the quality of education. Additionally, the scientific and practical significance of interactive methods and their integration with technology in teacher-student interaction is examined.

Key words: innovative technologies, fine arts, teacher training, virtual reality (VR), artificial intelligence (AI), digital tools, interactive methods, pedagogical innovations, education quality.

Аннотация: В статье анализируется роль инновационных технологий в подготовке преподавателей изобразительного искусства в системе образования Узбекистана. VR, AR, искусственный интеллект (AI) и современные цифровые инструменты совершенствуют педагогические процессы, развивают творческий потенциал студентов и повышают качество образования. Также рассматривается научное и практическое значение интерактивных методов и их интеграции с технологиями во взаимодействии преподаватель студент.

Ключевые слова: инновационные технологии, изобразительное искусство, подготовка преподавателей, виртуальная реальность (VR), искусственный интеллект (AI), цифровые инструменты, интерактивные методы, педагогические инновации, качество образования.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi bugungi kunda ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy sohalarida izchil islohotlarni amalga oshirib, xalqaro maydonda munosib o'rin egallashga intilmoqda ^[1:12]. Mamlakatda olib borilayotgan keng qamrovli modernizatsiya jarayonlari jahonning etakchi davlatlari tajribasini o'rganish, iqtisodiy va intellektual resurslardan samarali foydalanish asosida yo'lga qo'yilmoqda ^[2:268]. Bu esa nafaqat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, balki jamiyat hayotining turli jabhalarida sezilarli ijtimoiy va madaniy yutuqlarga erishish imkonini beradi ^[3:15]. Shu bilan birga, xalqaro hamkorlik aloqalari izchil kengayib, mamlakatning siyosiy, iqtisodiy va ta'limiy maydondagi pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Bugungi kunda erishilgan natijalarni mustahkamlash, milliy mustaqillik poydevorini yanada mustahkamlash va mavjud muammolarni tezkor hal etish zarurati jamiyat a'zolaridan yuqori darajadagi mas'uliyat, fidoyilik, tashabbuskorlik va qat'iyatni talab qiladi ^[4:9]. Shu kontekstda oliy ta'lim tizimining tubdan yangilanishi, pedagogik kadrlar salohiyatini oshirish va zamonaviy ta'lim texnologiyalarini keng joriy etish dolzarb masala sifatida ajralib turadi ^[5:3].

Bundan tashqari, ta'lim sohasida innovatsion yondashuvlarni joriy etish orqali nafaqat talabalar bilim va ko'nikmalarini oshirish, balki ularning ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish ham muhim ahamiyatga ega. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar – jumladan, virtual haqiqat (VR), kengaytirilgan haqiqat (AR), sun'iy intellekt (AI) va raqamli vositalardan foydalanish – pedagogik faoliyatni yanada samarali qilishi, o'qituvchilar va talabalarning interaktiv hamkorligini kuchaytirishi va ta'lim sifatini yuqori darajaga ko'tarishi mumkin ^[6:142]. Shu sababli, bugungi kunning talablariga javob beradigan zamonaviy oliy ta'lim muassasalari

nafaqat bilim beruvchi, balki innovatsion va raqamli texnologiyalar bilan ishlashga tayyor mutaxassislarni tayyorlaydigan muhit yaratishi zarur ^[7:323]. Bu esa o'z navbatida mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi va milliy taraqqiyot strategiyasining muhim bo'lagiga aylanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida innovatsion texnologiyalarning samaradorligini o'rganishga bag'ishlangan tadqiqotlar ko'plab ilmiy manbalarda yoritilgan ^[3:15]. Shu jihatdan, VR (virtual haqiqat), AR (kengaytirilgan haqiqat), sun'iy intellekt (AI) va zamonaviy raqamli vositalar pedagogik jarayonni takomillashtirish va talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda muhim vosita sifatida qaraladi ^[11:156]. Eksperimental tadqiqotlar oliy ta'lim muassasalaridagi tasviriy san'at fakultetlari talabalarida amalga oshirilgan bo'lib, ularda innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali ijodiy salohiyatni rivojlantirish imkoniyati yaratilgan ^[5:3]. Shu bilan birga, pedagoglar malaka oshirish kurslari davomida innovatsion metodlarni o'rganib, ularni dars jarayonida sinovdan o'tkazdilar, bu esa amaliyot bilan nazariy bilimlarni uyg'unlashtirish imkonini berdi.

Prezident Sh.M.Mirziyoyev ta'kidlashicha, pedagoglarning professional darajasi va ularning maxsus bilimlari ta'lim sifatini belgilovchi muhim omildir ^[8:80]. Shu nuqtai nazardan, innovatsion texnologiyalarni o'qituvchilarga tatbiq etish, talaba shaxsining o'z-o'zini tashkil etish qobiliyati va pedagogik yangiliklarga moslashish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda asosiy omillar hisoblanadi ^[9:375]. Bunday yondashuv pedagoglarning bilim, malaka va innovatsion salohiyatini uyg'unlashtirib, ularni zamonaviy ta'lim jarayonida samarali faoliyat yuritishga tayyorlaydi.

Tadqiqotchilar (AL.Prigojin, B.V.Sazonov, V.S.Tolstoy va boshqalar) innovatsion jarayonlarni ikki mikrotuzilma orqali tahlil qilishni tavsiya qiladilar: birinchi mikrotuzilma – individual yangilik, ikkinchisi – alohida kiritilgan yangiliklarning o'zaro ta'siri ^[10:3]. Individual yangilik talaba va o'qituvchilarga yangi g'oyalarni mustaqil ravishda o'zlashtirish imkonini beradi, alohida kiritilgan yangiliklar esa turli innovatsiyalar o'rtasidagi bog'liqlik, raqobat va muvozanatni tahlil qilishga yordam beradi. Bu konsepsiya pedagogik innovatsiyalarni tizimli va strukturalangan tarzda joriy etishga, shuningdek, talaba va o'qituvchilarning ilg'or pedagogik texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalarini mustahkamlashga imkon yaratadi.

Tadqiqot metodologiyasida interfaollik, individual va guruh bilan ishlash, o'z-o'zini baholash va taqqoslash, shuningdek amaliy tajribaga asoslangan nazariy bilimlarni tatbiq etish prinsiplari qo'llanilgan. Statistika va sifat tahlili orqali olingan ma'lumotlar innovatsion texnologiyalarni joriy etishning samaradorligini va pedagogik natijalarga ta'sirini aniqlash imkonini berdi ^[7:323].

Shu bilan birga, zamonaviy ta'limning talablarini hisobga olgan holda, metodologiya talaba va o'qituvchi faoliyatini integratsiyalashgan va tizimli tarzda tashkil etishga yo'naltirilgan. Bu yondashuv pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish, talabalarning ijodiy fikrlash va raqamli texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi ^[7:321]. Natijalar tasviriy san'at sohasida innovatsion texnologiyalarning amaliy ahamiyatini, pedagogik jarayon sifatini oshirish va talabalar kompetensiyalarini kengaytirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqishga imkon yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tasviriy san'at sohasida texnologik rivojlanish, xususan, kompyuter grafikasi, virtual haqiqat (VR) va sun'iy intellekt (AI) imkoniyatlari san'at asarlarini yaratish jarayonini tubdan o'zgartirdi ^[11:156]. Zamonaviy kompyuter dasturlari rassomlarga uch o'lchamli (3D) modellar, haykaltaroshlik shakllari, murakkab vizual ob'ektlar va dinamik sahnalarni yaratish imkonini beradi. Natijada ijodiy jarayon nafaqat texnik, balki konseptual va estetik jihatdan erkin va interaktiv shaklga kiradi ^[1:15]. Shu bilan birga, talabalarning vizual tafakkuri, makon va kompozitsiya bilan ishlash ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlanadi hamda ijodiy eksperimentlarni amalga oshirish imkoniyati kengayadi.

Virtual haqiqat texnologiyasi rassomlarga raqamli muhitda uch o'lchamli makonlarni yaratishga imkon beradi, bu esa ijodkorlikni chuqurroq anglash, san'at asarlarini yangi perspektivada ifodalash va tomoshabinga mutlaqo yangi tajriba taqdim etishda muhim rol o'ynaydi ^[2:270]. VR muhitida yaratilgan asarlar interaktiv xususiyatga ega bo'lib, tomoshabin bilan bevosita aloqada bo'lish va san'at asarini hissiy hamda ruhiy jihatdan chuqurroq idrok etishga imkon yaratadi. Shu yo'l bilan pedagoglar talabalarning ijodiy izlanishlarini samarali boshqarish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Sun'iy intellekt yordamida rassomlar nafaqat vizual tasvirlar yaratadi, balki ularni algoritmik tarzda tahlil qilish, yangi kompozitsiyalar ishlab chiqish va ijodiy jarayonni qisman avtomatlashtirish imkoniga ega bo'ladi ^[3:20]. AI texnologiyalari rang tanlash, shakl va makon bilan ishlash bo'yicha ilg'or variantlarni taklif etadi va san'at asarlarini yaratish jarayonida pedagogik hamda texnologik yondashuvlarni uyg'unlashtirishga yordam beradi. Bu talabalarga zamonaviy badiiy formatlarni o'rganish va amaliyotga tatbiq etishda keng imkoniyat yaratadi.

Shuningdek, grafik planshetlar, 3D printerlar va kengaytirilgan haqiqat (AR) texnologiyalari rassomlarga ijodiy salohiyatini oshirish, murakkab vizual ob'ektlar yaratish va interaktiv san'at asarlarini amaliyotga tatbiq etishda yangi imkoniyatlar taqdim etadi [4:10]. AR texnologiyalari talabalarga real va virtual muhitni birlashtirish orqali badiiy asarlarni kengaytirilgan va interaktiv formatda namoyish etish imkonini beradi, bu esa san'at jarayonini interaktiv va innovatsion qiladi.

Pedagogik jarayonda interfaol metodlardan foydalanish talabalarning mustaqil fikrlash, ijod etish, izlanish va muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantiradi [5:4]. Interfaol metodlar talabalarning guruh bilan hamkorlik qilishini, ijodiy loyihalarni amalga oshirishini va o'zaro fikr almashishini rag'batlantiradi. Natijada, ta'lim jarayoni nafaqat bilim berishga, balki talabanning ijodiy va texnologik salohiyatini to'liq rivojlantirishga qaratilgan samarali tizimga aylanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Innovatsion texnologiyalar asosida tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimi pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, talabalarning ijodiy salohiyatini qo'llab-quvvatlash va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi [6:143]. Shu bilan birga, bunday tizim oliy ta'lim muassasalarida kasbiy ko'nikmalarni shakllantirish imkoniyatlarini kengaytiradi, pedagogik jarayonlarni modernizatsiya qiladi va zamonaviy maktablarning ta'lim ehtiyojlariga moslashadi [7:321]. Innovatsion metodlar talabalarda mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi, bu esa pedagogik jarayonning interaktiv va immersiv xususiyatlarini sezilarli darajada oshiradi. Shu yo'l bilan ta'lim jarayoni nafaqat bilim berish, balki talabalarning ijodiy va texnologik salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan tizimli mexanizmga aylanadi.

Ushbu yondashuv innovatsion pedagogik jarayonlarni tizimli va strukturalangan shaklda joriy etishga imkon yaratadi. Shu bilan birga, o'qituvchilar va talabalarning ilg'or pedagogik texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalari mustahkamlanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalarni qo'llash nafaqat individual kompetensiyalarni rivojlantiradi, balki ta'lim tizimining strategik rivojlanishiga ham bevosita ta'sir qiladi.

Natijada talabalarning ijodiy va intellektual salohiyati oshadi, pedagoglarning metodik va texnologik bilimlari boyiydi hamda badiiy ta'lim jarayonining sifati yanada yuqori darajaga ko'tariladi. Tizimli va interfaol yondashuv innovatsion pedagogik tajribalarni kengaytirish va ularni uzluksiz takomillashtirish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida innovatsion texnologiyalarning roli kundan-kunga ortib bormoqda. Virtual haqiqat (VR), kengaytirilgan haqiqat (AR), sun'iy intellekt (AI) va turli raqamli vositalardan foydalanish nafaqat ijodiy jarayonlarni boyitadi, balki pedagogik metodlarni takomillashtirish, o'quvchilarning ta'lim jarayonida faol ishtirokini rag'batlantirish va ularning mustaqil ijodiy faoliyatini yanada rivojlantirish imkonini beradi [11:157]. Shu bilan birga, interfaol pedagogik metodlar talaba va o'qituvchi o'rtasidagi samarali muloqot va hamkorlikni mustahkamlaydi, ta'lim jarayonini interaktiv, immersiv va maqsadga yo'naltirilgan tizimga aylantirishga xizmat qiladi.

Bunday tizimli yondashuv ta'lim sifatini oshirishda, yosh rassomlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda va zamonaviy pedagogik talablarni qondirishda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi. Innovatsion texnologiyalar yordamida o'quvchilarning vizual tafakkuri, makon va kompozitsiya bilan ishlash ko'nikmalari sezilarli darajada kengayadi, ijodiy eksperimentlar amalga oshirish imkoniyati ortadi va talabalarning o'z-o'zini rivojlantirish jarayoni faol tarzda rag'batlantiriladi. Shu nuqtai nazardan, VR, AR va AI texnologiyalarining pedagogik jarayonlarga samarali integratsiyasi nafaqat individual o'quvchi yondashuvini kuchaytiradi, balki ta'limni transformatsiya qiluvchi asosiy omil sifatida ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etilgan tayyorlov tizimi pedagoglarga o'z malakasini oshirish, zamonaviy metodik va texnologik yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etish hamda yangi pedagogik strategiyalarni sinovdan o'tkazish imkoniyatini beradi. Bu esa nafaqat o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, balki butun badiiy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, zamonaviy ta'lim standartlariga moslashtirish va yosh avlodning ijodiy hamda intellektual salohiyatini maksimal darajada oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, innovatsion pedagogik yondashuvlar global ta'lim tajribasi bilan uyg'unlashib, mamlakatda ta'lim sifatini oshirish, xalqaro standartlarga moslashuvchan tizim yaratish va zamonaviy badiiy ta'limni ilg'or texnologiyalar bilan boyitishga imkon beradi. Shu nuqtai nazardan, VR, AR va AI texnologiyalarini samarali integratsiya qilish va ularni ta'lim jarayonida tizimli qo'llash nafaqat ilmiy, balki amaliy nuqtai nazardan ham dolzarb va zarur hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Jumaboyev, N. P. "Rangtasvir." Ilm Ziyozakat Toshkent-2023.
2. Yakubova, Nafisa Odiljanovna. "The role and importance of graphic modes in students-increasing the imagination of cutting." Актуальные научные исследования в современном мире 4-2 (2021): 268-272.
3. Shoxista, Y. "Tasviriy san'at mashg'ulotlarida ijodiy faoliyatni rivojlantirish usullari." Uz-Conferences, 2023.
4. Pardaboevich, Jumaboev Nabi. "Interpretation of the Problem of Educational use of Aesthetic Views of Eastern Thinkers in Pedagogical Research." Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL) 3 (2024): 9-9.
5. Karshiboeva D.B. The importance of innovative methods in teaching composition // Экономика и социум. 2025. №3-1 (130). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/the-importance-of-innovative-methods-in-teaching-composition>.
6. Berikbaev, A. (2021, April). Teaching profession and skills ways to be a teacher. In Archive of Conferences (Vol. 23, No. 1, pp. 142-144).
7. Xamidov, Dilshod. "O'qitishning ahamiyati". oliy ta'lim muassasalarida injenering injenering kompyuter grafikas! // Xalqaro ilmiy tadqiqotchilar jurnali (IJSR) INDEXING 4 (2024): 320-323.
8. QALAMTASVIR – Tasviriy san'atning tasvir ifoda asoslaridan biri sifatida. (2025). Ilmiy tadqiqotlar va ularning yechimlari jurnali, 5(02), 79-82. <https://worldlyjournals.com/index.php/ituy/article/view/12939>.
9. Allaberdievich, Usmanov Botir. "Tasviriy san'atda innovatsion texnologiyalar: zamonaviy yondashuv va yangi imkoniyatlar. Iqro indexing, 16 (01), 374-378." 2025,
10. Allaberdievich, Usmanov Botir. "Innovatsion pedagogik texnologiyalar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishi." Conference of innovative horizons in science & engineering. Vol. 1. No. 2. 2025.
11. Pardaboevich, Jumaboev Nabi. "Education of Young People in Eastern and Modern Spirit Taking Historical Values into Account." Innovative Science in Modern Research (2023): 156-157.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.